

CEZA HUKUKU AÇISINDAN AVRUPA BİRLİĞİNDE ÇEVRENİN KORUNMASI

Dr. Ersan ŞEN*

Avrupa'da bir birlik temin etmek amacıyla kurulan ve çevrenin korunması alanında da faaliyet gösteren Avrupa Birliği, bu hedefine ulaşabilmek amacıyla çeşitli hukuki düzenlemeler kabul etmiş ve uygulamaya koymuştur. Çevre koruma hedefini gerçekleştirmek için hukukun üstünlüğü esasına sığınması ve hukuki vasıtalardan faydalanmak suretiyle bu hedefe ulaşılması, Avrupa Birliği gibi güçlü bir birliği ayakta tutabilmenin temel ilkelerini teşkil etmiştir. Bununla birlikte, kişi hak ve hürriyetlerine kısıtlama getiren ve günümüzde sadece devlet otoritesi tarafından kullanılabilen suç işleyenleri cezalandırabilme yetkisi konusunda Avrupa Birliği oldukça zayıf kalmıştır¹. Hernekadar Avrupa Birliği'nin kuruluşunun esas gayesi olan malların serbest dolaşımını engellemeye ve rekabet düzenini bozmaya yönelik fiillerin Komisyon tarafından cezalandırılabilmesi mümkün kılınmış ise de Avrupa Birliği'ne tanınan bu yetki ceza hukuku anlamında cezalandırabilme yetkisi şeklinde değil, aşağıda izah edeceğimiz gibi, ya idari ceza hukukundan kaynaklanan idari yaptırım uygulama yetkisi ya da özel hukuka dayanan zarar ve ziyan ile haksız elde edilen menfaate denk düşen tazminata hükmedebilme yetkisi olarak nitelendirilmiştir.

Yukarıdaki gelişme, çevrenin korunması alanında da olmaya başlamış, fakat aynı şekilde çevre kirliliği fiilleri hakkında da esas klasik ceza hukukuna dayanan cezalandırabilme yetkisi Avrupa Birliği'ne henüz tanınmamış ve hatta üye devletlerin çevrenin korunması konusundaki cezai düzenlemeleri üzerinde bir benzerliğin temini için dahi Avrupa Birliği şimdilik sessiz

* I.Ü.S.B.F. Kamu Yönetimi Bölümü Hukuk Bilimleri Anabilim Dalı

¹ Durmuş TEZCAN, "Avrupa Toplulukları Hukuk Düzeni İçinde Ceza Hukukunun Yeri", Prof. Aziz Köklü'nün Anısına Armağan, AÜSBF Yayınları:535, s.450-472, Ankara, 1984, s.450.

kalmayı tercih etmiştir². Buna ek olarak Avrupa Birliği, çevrenin korunması konusunda kabul edilen hukuki düzenlemelerin uygulanmasını üye devletlere bırakmış ve kurallara uymayanlara yönelik hukuki ve idari tedbirler ile yaptırımlar her üye devlet tarafından tatbik edilmesini ilke olarak kabul etmiştir. Bu nedenle, Avrupa Birliği kapsamında çevrenin korunması ile ilgili önemli gelişmeler kaydedilmesine rağmen tam bir birliğin temini henüz mümkün olamamıştır, çünkü çevre ile ilgili kuralların uygulanması üye devletlere bırakıldığı için her üye devlet Avrupa Birliği çevre düzenlemelerinin gücünü azaltan bazı ulusal istisnaları gündeme getirebilmektedir³. Misal olarak İngiliz Hükümeti, iktisadi alanda uygulamayı hedeflediği özelleştirme programı kapsamında su şirketlerini daha cazip ve iyi duruma getirebilmek için, bu şirketlere karşı Avrupa Birliği'nin temiz su ile ilgili standartlarını uygulamadığı gerekçesi ile ilgili cezai takibat başlatılmasını engelleyen bir karar almıştır⁴. Bu gibi örnekler, gerek çevre koruma ve gerekse diğer alanlarda Avrupa Birliği'nin gücünü kırmakta ve bu nedenle, Avrupa Birliği'ne ceza hukukuna dayanan yetkileri vermenin ve üye devletler düzeyinde de cezai düzenlemeler bakımından bir eşitliğin Avrupa Birliği kapsamında sağlanması konusunda zamanın geldiğini bize göstermektedir.

Avrupa Birliği, çevrenin hukuk vasıtasıyla korunması konusunda esas özel hukuka dayanan tazminata ilişkin çalışmalar

² Günter HEINE and Völker MEINBERG, "Environmental Criminal Law in Europe-Legal Comparative and Criminological Research", Crime and Criminal Policy in Europe- Proceedings of the II. European Colluqium, Vol.43, Edited by Günther Kaiser and Hans - Jörg Albrecht, Max-Planck Institut Criminological Research Report Series, p.3-23, Freiburg, 1990, p.4.

³ İçme suyu konusunda Avrupa Birliği'nin kabul ettiği çevre kuralı hakkındaki tartışmaları ve anlaşmazlıkları burada örnek olarak verebiliriz. Bu konu için bkz. Günter HEINE, "Elaboration of Norms and the Protection of the Environment", Duke Environmental Law and Policy Form, Duke University School of Law, Volume II, p.106-121, North Carolina, 1992, p.107.

⁴ Hanna G. SEVENSTER, "Criminal Law and EC Law", Common Market Law Review 29, p.29-70, Kluwer Academic Publishers, Netherlands, 1992, p.30.

yapmayı tercih etmiş ve cezai sorumluluğa ilişkin bir faaliyete henüz başlamamıştır. Avrupa Birliği, çevrenin korunması konusunda hukuki sorumluluğu sıkılaştıran ve hatta kusursuz sorumluluğu getiren çalışmalar yapmakta ve direktifler hazırlamaktadır. Avrupa Birliği, çevreye verilen zararlardan doğan hukuki sorumluluğu sadece üye devletlerin ülkeleriyle sınırlı tutmamakta ve zararların tazmini niteliğindeki bu sorumluluğu tüm Avrupa Birliği kapsamına uluslararası ilişkileri de gözönüne alarak yaymak istemektedir. Çeşitli uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan nükleer zararları ve petrolün sebep olduğu deniz kirliliğini Avrupa Birliği'nin zararlardan doğan hukuki sorumluluğu genişletici kapsamına dahil edebiliriz. Avrupa Birliği'ne göre, çevreye verilen zarardan dolayı tazminat talep eden davacının sadece çevre kirliliği ile zarar arasındaki nedensellik bağına ispat etmesi yeterli olup, bundan başka zarar verenin kusurunu ispat etmesine gerek yoktur. Burada Avrupa Birliği, çevreye verilen zararlar için zarar verenin hukuki sorumluluğunu ağırlaştırılmış bir sorumluluk çeşidi olan kusursuz sorumluluk olarak benimsemiştir⁵.

Çevre konusunda çevreyi kirletenlerin, daha geniş bir ifadeyle kirlettiğinden şüphe duyulanların tazminata dayalı sorumluluklarını daha da ağırlaştıracak bir metin 17 Mart 1993 tarihinde Avrupa Komisyonu'nda kabul edilmiş ve yakın bir gelecekte Avrupa Birliği kapsamında bulunan herkes için bağlayıcı hale getirilmesi maksadıyla gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Komisyon bu metni, çevre kirlenmesinin ulusal sınır tanımaması ve üye devletlerin bu alanda oluşturdukları farklı hukuki düzenlemelerin rekabeti bozarak tek pazarın işleyişini engellemesinin mümkün olması gibi nedenlere dayanarak kabul etmiştir⁶. İlgili metnin esası, bir kişinin nasıl olursa olsun çevreye verdiği tüm zararların, telafi etmesi ilkesine dayanmaktadır. Bu metinde, kusura dayalı bir sorumluluk mekanizmasının uygulanmasında önemli güçlükler ortaya çıkacağı ifade edilmiştir, çünkü kusuru tesbit etmek ve kusurun varlığını gösteren delilleri ortaya koymak çevre kirliliği gibi karmaşık olarak geniş alanlarda görülebilen bir mesele için bazı hallerde imkansızdır. Bu nedenle metin, 2872 sayılı Çevre Kanunu'muzun 28/I. maddesinde düzenlenmiş "Çevreyi kirletenler ve çevreye zarar verenler sebep oldukları kirlenme

ve bozulmadan doğan zararlardan dolayı kusur şartı aranmaksızın sorumludurlar." hükmünün kısa ifadesi olan "kusursuz sorumluluk" ilkesini gündeme getirmiştir. Metin, sorumluluğun kapsamı konusunda daha da ileri giderek bazı durumlarda çevreye verilen zarar ile sorumlu kişiler arasında nedensellik bağı kurmanın imkansız olabileceğini ortaya koymuş ve bu gibi hallerde "kusursuz sorumluluk" ilkesinin dahi işe yaramayacağını iddia etmiştir. Bu nedenle metinde, bir taraftan kusursuz sorumluluk ilkesine ve diğer taraftan da sorumluların bulunamaması halinde uygulanacak bir özel bir tazminat mekanizmasına dayalı olan ikili bir sistem öngörülmüştür. Ceza hukuku bakımından "kusursuz sorumluluk" ilkesine, "herkes kusuru olduğu takdirde icra ettiği fiil nedeniyle sorumlu olmalıdır" gerekçesine dayanarak karşı çıkmaktayız. Aynı şekilde sorumluların bulunamaması halinde önceden belirlenen faaliyetleri suç teşkil etmemelerine rağmen, sırf bu faaliyetleri icra etmeleri nedeniyle kişilerin sorumlu tutulması fikrini de ceza hukuku bakımından benimsememekteyiz; çünkü günümüzde cezai sorumluluğun şahsi olması esası evrensel bir prensip olarak kabul edilmektedir. Komisyon tarafından önerilen ve sorumluluğu ağırlaştıran esasların ceza hukuku bakımından uygulama alanı bulunmaması gerektiğini ifade etmekle beraber özel hukuk alanında bu prensiplerin tatbik edilmesi suretiyle çevreye verilen zararların telafisi mümkün olabilir. Avrupa Birliği, hukuk vasıtasıyla çevrenin korunması konusunda özel hukuk alanına önem vermekte ve çevreye verilen zararlara karşı uygulanacak tazminat ilkelerini belirlemektedir. Avrupa Birliği, ceza hukuku vasıtasıyla çevrenin korunması konusunda henüz etkili bir çalışma içine girmemiştir, çünkü üye devletler, cezalandırabilme yetkileri konusunda bağımsızlık ve egemenlik anlayışlarından kaynaklanan nedenlerden dolayı taviz vermemektedirler. Buna karşılık, ilerleyen zaman içinde ortaya çıkan çevre sorunları göstermiştir ki, çevre korumanın gerçekten sağlanabilmesi için üye devletlerin tazminata önem veren özel hukuk yanında, toplum düzenini ve temel hak hürriyetleri koruyan ceza hukuku alanında da ortak bir düzenlemeye yönelmeleri ve ceza hukukunu vasıta olarak kullanmaları zorunlu bir hal almıştır.

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, gerek Avrupa Birliği kapsamında uygulanan çevreye ilişkin hukuki düzenlemeler ihlal edildiği takdirde ve gerekse üye devletlerin çevre konusundaki cezai düzenlemelerinde bir benzerliğin sağlanması meselesi üzerinde ciddi bir gelişme Avrupa Birliği tarafından henüz gerçekleştirilememiştir. Örneğin, Konsey tarafından kabul edilen bir çevre direktifi

⁵ Denton Hall Burgin and Warrens, Solicitors, Environmental Law Newsletter, Issue 1, London, March 1990, p.6.

⁶ Avrupa Toplulukları Türkiye Temsilciliği, EC News, Yıl:7, Sayı:9, 2 Nisan 1993.

uygulamaya konulduğu zaman, her üye devletin bu direktifi tatbik etmesi ve kendi iç hukukunda da gerekli hukuki, idari ve cezai düzenlemeleri yapması lazımdır. Bununla birlikte, çevre direktiflerinin Avrupa Birliği kapsamında uygulanıp uygulanmadığını Avrupa Komisyonu denetler ve bu denetimin iyi bir şekilde yerine getirilebilmesi için 1210/90 sayılı Direktif ile kurulan Avrupa Çevre Örgütü Komisyona yardımcı olur. Avrupa Birliği'ne üye olan her devletin hukuki düzenlemelere riayet etmek zorunluluğundan başka, diğer üye devletlerdeki uygulamaları takip etme hak ve yetkileri de bulunmaktadır. Gerek Komisyon ve gerekse üye devletler, Avrupa Birliği kapsamı içinde tesbit ettikleri çevre kurallarına aykırı eylem ve işlemleri Adalet Divanı'nın önüne götürebilirler ve Divanı da önüne gelen davayı inceleyerek nihai kararını verir. Bu halde, ne Komisyonun ne de Divanın çevre kuralına aykırı davranan üye devlet veya onun ülkesinde çevreyi kirleten faaliyeti gerçekleştiren kişilere ceza verme yetkisi yoktur. Oysa, Avrupa Birliği kapsamında uygulanan rekabet ve ticaret serbestisi kurallarına aykırı eylem ve işlemlerde bulunan kamusal veya özel tüzel kişiler ile gerçek kişiler hakkında Komisyonun 6 Şubat 1962 tarihli ve 17 sayılı Tüzüğü'nün 15. ve 16. maddeleri uyarınca para cezası kesme yetkisi bulunmakta olup, hüküme riayetini sağlanması hedeflenmekte ve ihlal edenlere ceza tayin edilmektedir⁷. Komisyon tarafından uygulanacak para cezasının ceza hukuku özelliklerini taşımadığı ve özel hukukun özelliklerine sahip bulunan bir düzenleme olduğu ilgili tüzüğü'nün 15/4. maddesinde ifade olunmuştur⁸. Doktrinde bu açık hükme rağmen, Komisyona tanınan para cezası kesme yetkisinin, bu yaptırımın cezai olma niteliğini ortadan kaldırmadığı ve bu nedenle ceza hukuku kurallarına göre değerlendirilmesi gerektiği ileri sürülmüştür⁹.

Kanaatimizce, Komisyonun bir yargı organı olarak değil, bir yürütme organı olarak faaliyet göstermesi nedeniyle uygulamaya yetkili olduğu Tüzüğü'nün 15. ve 16. maddelerinde bulunan para cezalarını idari yaptırımlar şeklinde nitelendirebiliriz. Bu idari yaptırımlar, açık bir şekilde cezalandırıcı ve önleyici olma

fonksiyonlarına sahip kılınmışlardır¹⁰. Tüzüğü'nün 17. maddesinde, Komisyonun para cezası kesme kararına karşı itirazların Adalet Divanı'na yapılabileceği ve Divanın da hukuki denetimini gerçekleştirebileceği yolunda hükme yolunda yer verilmiştir ki, bu düzenleme idari ceza görüşümüzü doğrulamaktadır. Görüşümüzü Türk Hukuku bakımından değerlendirdiğimiz vakit ise, 1982 Anayasası'nın 125/1. maddesine göre, "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." düzenlemesine yer verilmiş ve bu nedenle, Komisyon tarafından uygulanan para cezaları hakkında da yargı makamı olan Adalet Divanı'na itiraz yoluyla başvurulabileceği için ve Divan kararının da kesin olması nedeniyle bu para cezalarını birer idari yaptırım olarak nitelendirmek yerinde olacaktır. Aşağıda kısaca değineceğimiz gibi, 17. madde Komisyonun uyguladığı para cezalarına yapılan itirazı inceleyen Adalet Divanı'nın cezalara ilişkin kararları iptal etmek, ceza miktarını indirmekten başka fazlalastırmak konusunda da sınırsız bir yargılama yetkisine sahip olduğunu ifade etmiştir. Bu nedenle, konu hakkındaki görüşümüzü biraz daha genişletmek suretiyle Divanın bir ceza yargılaması yapabileceğini ve hatta ceza miktarını fazlalastırmasının bir ceza hukuku müeyyidesi olarak kabul edilebileceğini iddia edebiliriz¹¹.

Günümüzde, cezai düzenlemelerin ve ceza yargılama kurallarının kurallarının uygulanması konusunda üye devletlerin kendi iç hukuklarında cezai düzenlemelere gitmesinin mecburi kılınması ve ceza hukuku ve ceza yargılama hukuku bakımlarından üye devletler arasında bir birliğin sağlanması için Avrupa Birliği tarafından çeşitli çalışmalar başlatılmış ve halen de sürdürülmektedir¹². Kanaatimizce, şimdiye kadar başlanmayan Avrupa Birliği kapsamında ceza hukukunun oluşturulması ve üye devletlerin cezai düzenlemeleri arasındaki işbirliğinin temini meseleleri halledildiği takdirde Avrupa Birliği, sorumluluk alanına giren tüm konularda daha etkili ve güçlü olarak sorunları çözebilecektir. Bu konuda bir müellife göre, ceza hukuku kuralları bakımından üye devletlerin bir birliği sağlaması egemenlik ve bağımsızlık anlayışlarından ödün vermek olarak değil, işbirliği ve düzen içine katılmak suretiyle güç kazanma olarak değerlendirilmiştir. Buna ek olarak müellif, ceza hukuku kurallarından ziyade ceza yargılama kuralları bakımından üye

⁷ 17/62 sayılı Tüzüğü'nün Türkçe'ye çevrilmiş metni için bkz. M. Aydın KARAÖZ, "Avrupa Ekonomik topluluğu Konseyi Tarafından Çıkarılan 6 Şubat 1962 Tarih ve 17 Sayılı Tüzük", *İKV Dergisi* Sayı:5-6, s.75-81, İstanbul, Temmuz - Ağustos 1981.

⁸ Durmuş TEZCAN, *a.g.e.*, s.454.

⁹ *Ibid.*

¹⁰ Bkz. Hanna G. SEVENSTER, *a.g.e.*, s.32 ve dipnot:12.

¹¹ Benzer görüş için bkz. Durmuş TEZCAN, *a.g.e.*, s.454-Hanna G. SEVENSTER, *a.g.e.*, s.33'de devamı bulunan Dipnot: 12'nin son cümlesi.

¹² Hanna G. SEVENSTER, *a.g.e.*, s.37-39.

devletler arasında bir aynılığın sağlanmasını daha önemli bulmaktadır. Bununla birlikte, bu tercih doktrinde eleştiriye uğramış ve ceza hukuku alanında yapılacak bir yakınlaşmanın ceza yargılama kurallarında sağlanacak bir benzeşmeden daha geniş kapsamlı neticeler doğuracağı ve Avrupa Birliği bakımından da çok önemli olduğu iddia edilmiştir¹³. Avrupa Birliği'ne üye devletler arasında cezai düzenlemeler bakımından bir yakınlaşmanın sağlanması, Avrupa Birliği'nin ulaşmak istediği hedefleri kolaylaştırması bakımından daha önemlidir ve cezai düzenlemelerin ihlali halinde uygulanacak ceza yargılama kuralları ikinci planda gözönüne alınmalıdır.

Adalet Divanı kararlarında, Avrupa Birliği hukuki düzenlemelerin üye devletlerdeki cezai düzenlemeler üzerinde dolayısıyla etkili olabileceğini ifade etmiştir. Divana göre üye devletlerde bulunan ve Avrupa Birliği hukuki düzenlemelerine aykırı olan cezai düzenlemeler derhal kaldırılmalı, ve Avrupa Birliği hukuki düzenlemeleri tarafından öngörülen lüzumlu cezai düzenlemeler de üye devletler tarafından derhal yürürlüğe konulmalıdır. Her iki durumda da üye devletlerin egemenlik ve bağımsızlık anlayışlarına çeşitli sınırlamaların ceza hukuku ve ceza yargılama hukuku alanında geleceğini ifade etmeliyiz. Divan 186/87 numaralı davada, herne kadar ceza hukuku ve ceza yargılama hukuku kurallarının sorunluluğu üye devletlere ait olsa dahi, Avrupa Birliği hukuki düzenlemelerinin üye devletlere ait olan bu yetkiye belirli kısıtlamalar koyabileceğini açıklamıştır¹⁴.

Avrupa Birliği'ndeki çevre kurallarına ve standartlarına ilişkin ceza kuralı koyma ve ceza tayin etme yetkisi tümüyle her üye devletin insiyatifine bırakılmıştır. Yani her üye devlet, Avrupa Birliği çevre kurallarının ve standartlarının kendi egemenlik sınırları içinde takipçisi olacak ve kendisine özgü bir ceza sistemi kabul ederek ihlalleri cezalandırmak suretiyle çevre kurallarına riayeti sağlayacaktır. Avrupa Birliği'nin yasama organı olan Bakanlar Konseyi'nin çevre ceza hukuku konusunda üye devletleri bağlayacak ve Avrupa Birliği kapsamında uygulanacak hukuk kaidelerini kabul etme yetkisi henüz bulunmamaktadır. Bu nedenle, Avrupa Birliği kapsamında çevre ceza hukuku ile ilgili yapılan ve yapılacak tüm çalışmalar dolaylı olarak üye devletlerin ceza

hukuklarına tesir edecektir¹⁵. Bir müellif, çevreye karşı işlenen suçlar hakkında tüm üye devletlerin aynı metodları, takip yollarını, ceza ve tedbirleri kabul etmelerinin doğru olacağını ve bu yakınlaşmanın da Avrupa Birliği tarafından sağlanabileceğini ifade etmiştir¹⁶. Aynı müellif, üye devletlerin kendi ceza hukuklarını düzenlerken Avrupa Birliği'nin amaçlarını mutlaka gözönüne almaları gerektiğini ve bu amaçlara ulaşmayı engelleyebilecek şekilde düzenlemeler yapmalarını gerektiğini ortaya koymuştur¹⁷. Böylece üye devletler, çevrenin korunması konusunda Avrupa Birliği'nin hedeflediği amaçları ve bilhassa 130 R, 130 S ve 130 T maddelerinde gösterilen çevre hedeflerini engellemek konusunda sorumlu tutulmuş olmaktadır. Bunun karşısında ise, her üye devletin sınırları içinde çevre korumanın Avrupa Birliği'nde kabul edilen düzeyde sağlanıp sağlanmadığını Komisyon, üye devletler ve hukuka riayeti temin eden Adalet Divanı denetleyebilecek, fakat bu denetim mekanizması ceza tayin etme şeklinde değil, devletlerin biraraya gelmesine neden olan taahhütler çerçevesinde gerçekleşecektir. Herhangi bir üye devlet, Avrupa Birliği hukuki düzenlemelerine uygun hareket edeceğini ve kendi ülkesinde de bu düzenlemelere riayeti sağlayacağını taahhüt etmesine rağmen, kendisi veya ülkesindeki bir kişi ya da işletme hukuka aykırı hareketlerde bulunduğu takdirde, gerek Avrupa Birliği'nin ticari bakımından getireceği kısıtlamalar ve gerekse diğer üye devletlerin Avrupa Birliği'nin kararları doğrultusunda uygulayacağı tedbirleri de bir tür ceza olarak kabul edebiliriz. Bununla birlikte, bu kısıtlama ve tedbirleri kesinlikle bir ceza hukuku müeyyidesi olarak değil, bir idari yaptırım olarak telakki etmek doğru olacaktır. Ayrıca, çevre konusunda üye devletlere doğrudan doğruya müdahale edilmese bile, üye devletlerin çevrenin korunması adı altında rekabet düzenine ve ticaret serbestisine karşı icra edecekleri hukuka aykırı eylem ve işlemler Avrupa Birliği tarafından önlenilecek ve hatta Komisyon 17/62 sayılı Tüzüğe dayanmak suretiyle hukuka aykırı hareket eden işletme veya işletme birlikleri hakkında ceza uygulayabilecektir.

Kanaatimizce, Avrupa Birliği kapsamında uygulanan çevre kuralları ve standartları rekabet düzeni ve ticaret serbestliğinde olduğu gibi izlenmeli ve hukuka aykırı eylem ve işlemler Avrupa Birliği tarafından en azından onlar kadar cezalandırılabilirdir, çünkü bu halde üye devletlerin ve kişilerin çevre kurallarına riayet

¹³ Bkz. Hanna G. SEVENSTER, *a.g.e.*, s.38, Dipnot:42.

¹⁴ Hanna G. SEVENSTER, *a.g.e.*, s.39 ve Dipnot: 47.

¹⁵ Günter HEINE and Volker MEINBERG, *a.g.e.*, s.4-5.

¹⁶ Hanna G. SEVENSTER, *a.g.e.*, s.48.

¹⁷ Hanna G. SEVENSTER, *a.g.e.*, s.45.

etmesi sağlanabilir ve önce idari yaptırımların ve daha sonra da şimdilik hayal olan ceza hukuku müeyyidelerinin vasıta olarak kullanılması suretiyle çevre koruma alanında Avrupa Birliği'nin otoritesi temin edilebilir. Yine Avrupa Birliği, üye devletlerin çevrenin korunması konusundaki cezai düzenlemeleri arasında bir benzerliği acilen sağlaması gerekir ki, hem gerçek anlamda ve eşit düzeyde tüm üye devletler için çevrenin korunması esası sağlanabilsin ve hem de bütün uluslararası örgütlerde olduğu gibi Avrupa Birliği'nin her konuda ulaşmayı hedeflediği tam bir işbirliğinin tesisi fikri gerçekleşebilsin. Aksi takdirde, çevre kurallarının uygulanmasını ve ihlallerin cezalandırılmasını üye devletlere bırakmak suretiyle Avrupa Birliği'ni ceza tatbik edebilme yetkisinden yoksun kılmak ve Avrupa Birliği kapsamında tüm üye devletler için özellikle cezai düzenlemeler bakımından bir yakınlaşmaya ve işbirliğine gitmemek Avrupa Birliği'nin çevre ile ilgili gücünü önemli ölçüde sarsacaktır. Hernekadar ceza tatbik yetkisini üye devletlerden alıp, onların üstünde bulunan bir örgüte vermek ve cezai düzenlemeleri de yakınlaştırmak konusunda Avrupa Birliği'ni yetkili kılmak, yalnızca devlet otoritesine ait olan ceza vermek yetkisi ile egemenlik ve bağımsızlık ilkesine yönelik sınırlamalar getirilebilir gibi görünmektedir. Bununla birlikte, çevre kuralları ve bilhassa bu kuralların uygulamaya konulması açısından üye devletler arasında bir benzerliğinin sağlanması ve tüm üye devletlerde temiz ve sağlıklı olarak bulunması gereken "korunan çevre amacı" na ulaşılabilmesi için, bu yetkilerin Avrupa Birliği tarafından mutlaka kullanılması lazımdır. Belirtmeliyiz ki, üye devletlerin bir zamanlar vazgeçilmez olarak kabul ettiği bu yetkiler üzerinde Avrupa Birliği lehine getirilecek sınırlamaların esası, tüm canlılar için üstün bir menfaat olan çevre koruma gibi hukuka uygun bir amaca dayanmaktadır. Günümüzde Avrupa Birliği'nin amacı, sadece iktisadi bakımından zorlayıcı kurallar koymak ve ticaret serbestisi ile rekabet düzenini sağlamak değildir ve olmamalıdır. Bu nedenle, zamanımızın en önemli meseleleri arasında sayılan ve yakın bir gelecekte de ilk sıraya yükselmesi kuvvetle muhtemel olan çevre sorunlarını çözebilmek için, Avrupa Birliği'nin en azından idari yaptırımlar uygulama gücüne sahip olması ve böylece hukukun üstünlüğünü sağlayabilmesi gerekir. Ayrıca, Avrupa Birliği'ne tanınacak çevre koruma konusundaki ceza tayin etme yetkisi, Avrupa Birliği'ne üye olmayan devletler ile diğer uluslararası örgütler üzerinde olumlu tesirler yaparak uluslararası alanda çevre koruma ile ilgili bir işbirliğinin sağlanmasını mümkün kılacaktır.

Herşey bir tarafa, eğer Avrupa Birliği özel bir konunun gündeme getirilmesine

inanmakta ise, onun mutlaka ortaya konulmasını sağlayacak yeterli sebepler bulur. Belirtmeliyiz ki, 1972 yılında çevre koruma amacı Avrupa Birliği'nde gündeme getirildiği zaman, Roma Sözleşmesi'nde doğru dürüst bir çevre kelimesine dahi yer verilmiş değildi¹⁸. Bununla birlikte, çevre korumanın gerekliliğine inanan Avrupa Birliği, Roma Sözleşmesi'nin önce 2. ve 36. maddeleri ve sonra 100. ve 235. maddelerine dayanmak suretiyle çevre politikasını ve hukuki düzenlemelerini ortaya koymaya başlamıştır. Aynı şekilde, şimdi varlığına ihtiyaç duyulan çevre koruma alanında Avrupa Birliği'ne cezai düzenlemeler yapma yetkisi tanınmalı ve üye devletlerin cezai düzenlemeleri arasında temin edilmesi gereken yakınlaşma acilen sağlanmalı ve çevrenin korunması amacına daha fazla hizmet edilebilmelidir.

¹⁸ Hanna G. SEVENSTER, a.g.e., s.69.